KLEURHISTORISCH ONDERZOEK+KLEURADVIES J.J. ALLANSTRAAT 278 WESTZAAN

Volgens URL 2004, Daniel Didden

INLEIDING

In dit Kleurhistorisch Onderzoek – Type 1 Kleurhistorische inventarisatie wordt uitwerking gegeven aan de in het Plan van Onderzoek vermelde onderzoeksvraag. In dit Plan van Onderzoek is het doel als volgt omschreven: *"Het doel van een kleuronderzoek op het hoofdgebouw van J.J. Allanstraat 278 is inzicht te verkrijgen in de exterieure kleurafwerking vóór de herindeling en (vrijwel gehele) betimmering van de gevels…. Ter onderbouwing van een kleurwijziging (als onderdeel van een restauratievisie en -ontwerp kan dit onderzoek ook gebruikt worden. Interpretatie van de uitkomsten van dit onderzoek en een kleuradvies t.b.v. de op handen zijnde restauratie is gewenst.".* Waar het initiele doel van een Kleurhistorische inventarisatie het uitsluitend vluchtig observeren van kleurafwerking kán soms zonder aanvullend onderzoek in de gestelde onderzoeksvraag worden voldaan. In een dergelijke situatie dient verifieerbaar en/of herleidbaar bewijs uit het onderzochte object of aangeleverde bronnen te komen. In dit rapport zijn de bevindingen, overwegingen en het uiteindelijke kleuradvies vermeld.

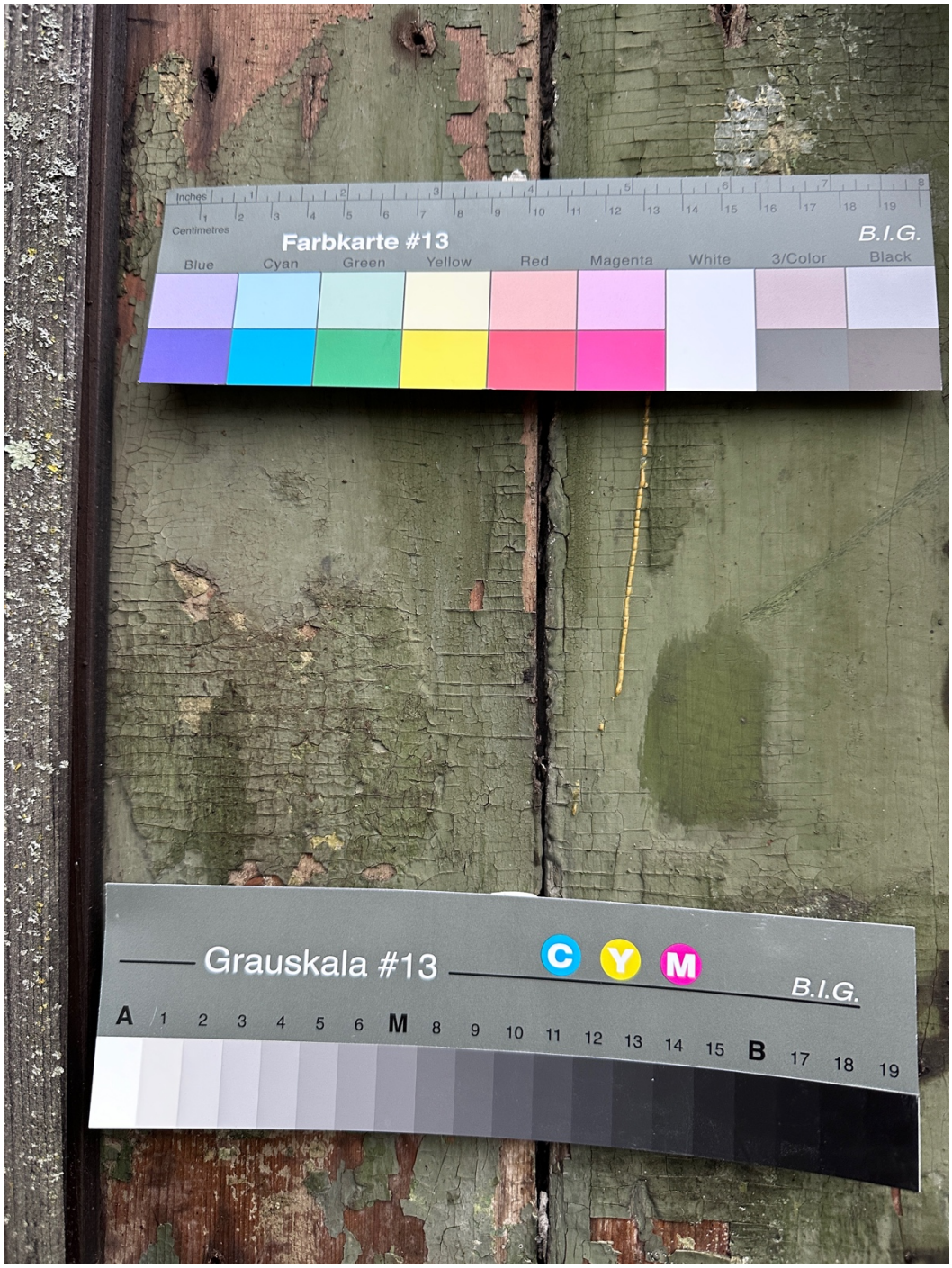
Daniel Didden, Zaandijk

GEVELSCHOT

In het rapport “Aanvulling bouwhistorische verkenning + waardestelling J.J. Allanstraat 278 te Westzaan“ is op pagina 16 te geduid (rechter afbeelding) dat in de zuidelijke topgevel nog oorspronkelijk gevelschot aanwezig is onder de begin-20ste-eeuwse smalle houten schrootjes. Om inzicht in de exterieur-kleurafwerking hiervan te krijgen is begin december 2024 een schrootje verwijderd waardoor deze kleurstelling zichtbaar is geworden.

Locatie monstername topgevel zuidzijde, aan de westzijde

Inzoom op oorspronkelijk buitengevelschot

De bovenste verflaag betreft een mosgroene kleur, bij benadering (met gekalibreerde Pico opgenomen) Sikkens H1.26.33 (waaier Sikkens 5051, pag 110). Daar de in het Plan van Onderzoek gestelde opdracht een Kleurinventarisatie is mag deze groene afwerklaag daarmee als afwerkingslaag 1 gedefinieerd worden. Er is geen aanleiding te verwachten dat de kleur elders op dit element af zal wijken. In “Aanvullingen bouwhistorisch onderzoek+waardestelling” is de bijpassende bouwfase bouwfase II. In deze fase zijn de topgevels destijds voorzien zijn van tuitgevels, een kenmerkend Zaans 19de-eeuws verschijnsel.

Afbeeldingen situatie rond 1910, collectie Arnold Sol Westzaan.

De helderheidsindruk van deze kleur is ook zichtbaar op foto's uit begin jaren 20 van de vorige eeuw (op pag. 30 + 33 in "Aanvulling bouwhistorische verkenning + waardestelling J.J. Allanstraat 278 te Westzaan" en kan dus ook met deze beeldreferenties vergeleken onderbouwd worden. Deze kleur

gevelschot is vergezeld van een donkere gootlijst, lichter gekleurde omtimmering tuitgevels, waterborden en windveren én aanmerkelijk lichtere kleur kozijnen.

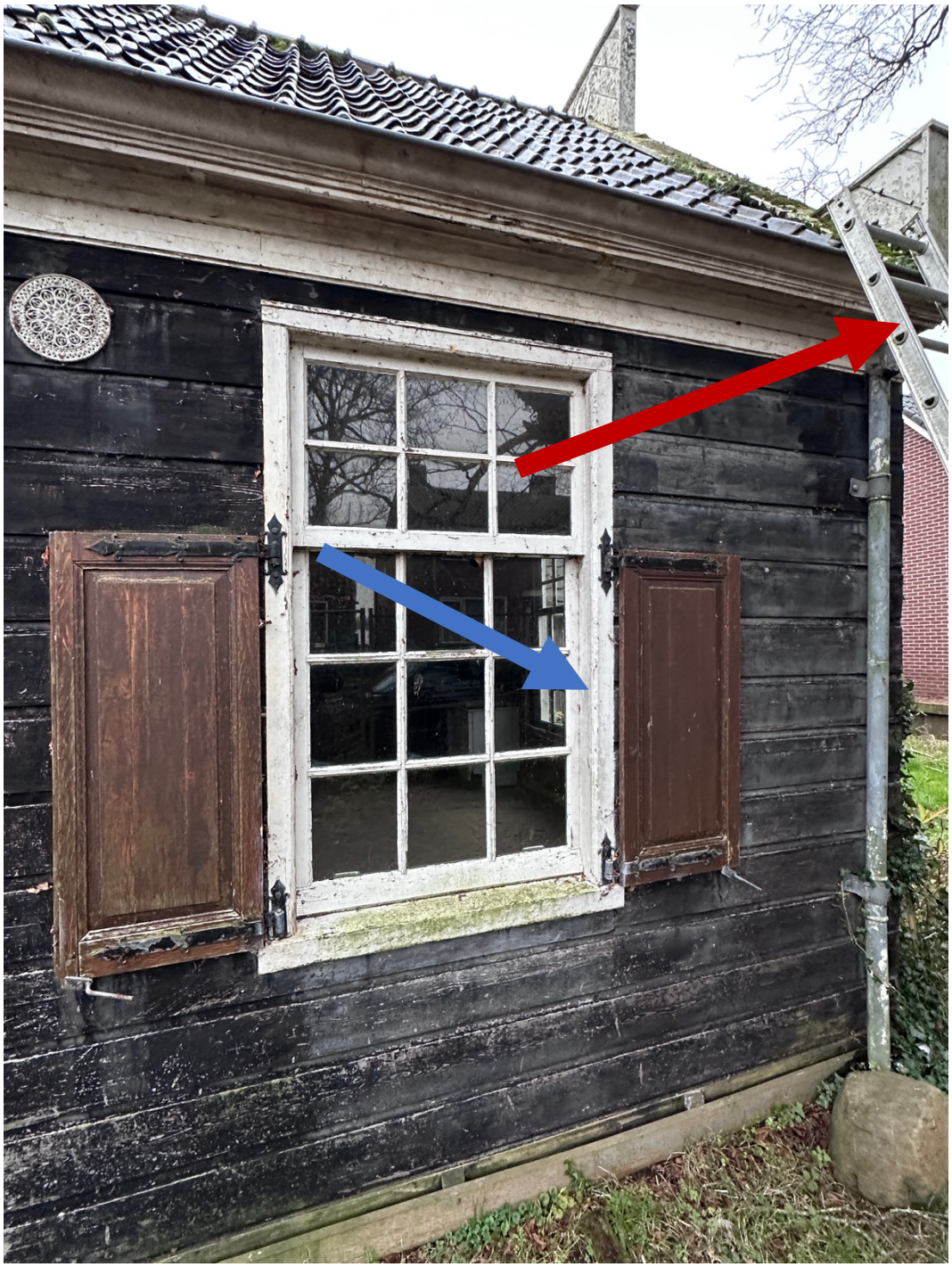
KOZIJNHOUT

Monstername voordeurkozijn (blauwe pijl) en punctie ter plekke.

Het voordeurkozijn laat (conform de historische foto’s) dunne lagen gebroken witte verf zien.

Locatie monstername en punctie kozijnhout venster

Het kozijnhout van de oorspronkelijke (doch verplaatste) vensters in de westgevel geeft de oorspronkelijke kleuropbouw ook weer: gebroken witte verflagen, conform de historische foto's.

Locatie (rode pijlen) en punctie verflagen gootlijst.

GOOTLIJST

De hoop was dat de uitgetimmerde gootlijst aan de voorgevel van de woning (westgevel) nog (gedeeltelijk) uit oorspronkelijk materiaal zou bestaan doch dit blijkt bij nadere beschouwing niet het geval: de gootlijst bestaat slechts uit enkele dunne lagen verf die bovendien geen donkere laag of sporen daarvan bevat, wat wel zou passen bij het beeld van de foto's. De exacte zwaarte van de kleur komt overeen met die van de ramen in de vensters op de historische afbeelding en mag naar 19de-eeuwse Zaanse traditie waarschijnlijk als donkergroen worden omschreven.

Koog aan de Zaan, no 11 (door H.J.A. Buschenhenke, naar tekening van Remmet Ouwejan, “Zaens Skoon, uitgegeven door Staphorsius in Westzaan)

Koog aan de Zaan, Ameland (door H.J.A. Buschenhenke, naar tekening van Remmet Ouwejan, “Zaens Skoon, uitgegeven door Staphorsius in Westzaan)

Mogelijk levert nader onderzoek naar verwijdering van de gehele betimmering van de zuidelijke topgevel nog meer informatie op (verfafzettingen nabij de gootlijst) en kan deze ook meer duiding geven over de exacte kleurgroep van de betimmering van de tuitgevels, de waterborden en windveren. Vooralsnog lijkt een donkerdere kleur van de gevel een veilige keuze, mogelijk kan dit ook nog een koperkleur zijn geweest (als zichtbaar op vroeg 20ste-eeuwse schilderijen door H.J.A. Buschenhenke: een veelvoud aan verschillende kleurstellingen is zichtbaar van goten, windveren en waterborden, kozijnen en ramen bínnen 1 pand).

CONCLUSIES EN KLEURADVIES

De puncties en vrijgekomen geveldelen geven voldoende aanleiding de laatste kleurafwerking vóór de restauratie in de jaren 60 van de vorige eeuw te kunnen beoordelen. Op grond van de aangetroffen kleuren kunnen én de interpretatie van het beeldmateriaal kan het volgende kleurbeeld worden beredeneerd:

Gevelkleur Sikkens H1.26.33

Kozijnhout Sikkens G0.05.75 (Groen grijs – Dordtse kleurenwaaier)

Raamhout+gootlijst Sikkens L0.10.12

Rijtuiggroen

Goten, waterborden, windveren,

omlijsting dakkapellen Sikkens G9.20.19